

Laat u met God verzoenen

Verzoening! (1)

Preek over 2 Korintiërs 5:20b (ds. Jos Douma)

*Namens Christus vragen wij u:
laat u met God verzoenen!*

In 2004 verscheen het boek 'De vliegeraar' van de Afghaanse auteur Khaled Hosseini. Dit jaar kwam de film: 'The Kite Runner', want het boek werd een bestseller. In Nederland zijn er 1 miljoen exemplaren van verkocht. Het vertelt het ingrijpende verhaal van twee jongens, Amir en Hassan. Ze groeien samen op in de hoofdstad van Afghanistan. Amir hoort tot de bevoorrechte bevolkingsgroep en Hassan en zijn vader zijn arme Hazaren, in dienst van Amirs vader. Maar ze zijn dikke vrienden. Bij de jaarlijkse vliegerwedstrijd in Kabul is Amir de vliegeraar, degene die het touw van de vlieger in handen heeft. Hassan is zijn hulpje, de vliegervanger. 'Voor jou doe ik alles!' roept Hassan hem toe voordat hij wegrent om de vallende vlieger uit de lucht op te vangen. Maar die grenzeloze loyaliteit is niet wederzijds. Wanneer er iets vreselijks gebeurt met Hassan, kijkt Amir toe en loopt hij weg, zonder te hulp te komen. Hij doet niets. En dan volgt een verhaal van schuldgevoel, van een vriendschap die stuk is en van proberen te vergeten. Maar dat gaat niet.

Een recensent schrijft: 'Het is een onvergetelijk verhaal dat je nog jaren bijblijft. Het bevat alle grote thema's van de literatuur en het leven: liefde, eer, schuld en verlossing.' En ik denk dat dat ook de diepste reden is waarom zoveel het lezen. Want het gaat over ons. Het gaat over schuld, over zonde, over het weer goed maken en dat lukt niet, over verzoening dus, die niet tot stand komt.

Want dat zijn de vragen die ons als mensen bezig houden: Wie zijn schuld is het? Wie heeft het gedaan? Wat is er precies gebeurd? Wat voor straf krijgt hij? In dat licht is het ook niet verbazingwekkend dat Peter R. de Vries afgelopen zondagavond zeven miljoen kijkers trok met zijn rapportage over Joran van der Sloot.

--

'Schuld en verzoening.' 'Verzoening door voldoening.' Als je die woorden zo op een onbewaakt ogenblik in de kerk hoort, zou je maar zo kunnen denken: 'wat klassiek, wat traditioneel, wat gereformeerd, wat somber ook'. Maar het zijn de grote thema's van het leven en dus ook de grote thema's van het evangelie. Schuld. Vergeving. Verzoening.

We worstelen met relaties die verbroken zijn. We hebben conflicten met onze ouders, met onze kinderen, met een broer of een zus, met de schoonfamilie. Het zwijgen is ijskoud en bitter. Of de ruzie laait hoog op en er knallen deuren. Maar dit is het diepste wat er aan de hand is: niet weten hoe je om moet gaan met

jouw schuld, met de schuld van de ander. Niet weten waar de weg naar de verzoening loopt.

En het is in de kerk al niet veel anders. Ook daar is er de schuld, de pijn die we elkaar aandoen, de harde woorden die werden gesproken, de onopgeloste conflicten, de verkilde relaties.

Er was een tijd, honderden jaren geleden, dat dit als de meest wezenlijke vraag gold die je kon stellen: 'Hoe krijg ik een genadig God?' Het was de vraag van iemand als Luther. Het was de vraag ten tijde van de Reformatie. Het was de vraag van mensen die gebukt gingen onder de last van de zonde en onder de last van een woedende, een onverzoenlijke God.

Vandaag de dag, wordt wel gezegd, is de vraag naar de genadige God niet meer relevant. Want die werd gesteld in een tijd dat het voor iedereen zonneklaar was: God bestaat! Dat was het grote verhaal dat alom werd gedeeld. Maar dat is vandaag niet meer zo. 'Bestaat God wel? Wie is God?' Dat zijn de vragen waar het nu om draait. En vervolgens: 'Kun je die God – als Hij bestaat – ook voelen en ervaren?'

En nu ben ik er zeker van dat het geloof in het bestáán van God in onze tijd inderdaad lang niet meer als zo vanzelfsprekend voorondersteld kan worden als in de tijd van De Reformatie. Maar ik geloof er niets van dat die centrale vraag 'Hoe krijg ik een genadig God?' niet meer relevant zou zijn. Zeker, in deze vorm roept de vraag denk ik gemakkelijk vervreemding op. 'Hoe krijg ik een genadig God?' Maar onder deze vraag liggen de levensthema's die ons tot op ons bot raken: schuld, vergeving, ontwrichte relaties, onbeleden zonden. En we kunnen ervoor wegvlugten, we kunnen het ontkennen, we kunnen het overschreeuwen, maar vroeg of laat komt er het moment dat we compleet met lege handen staan, gebroken, door onze eigen schuld, en we weten niet meer hoe het goed moet komen.

--

We gaan proberen in de tijd naar Pasen toe het evangelie van de verzoening weer te laten landen in onze harten. Het is de kern van de bijbelse boodschap. 'Verzoening door voldoening.' Daar gaat het over. Over wat dat is. Over wat Jezus heeft gedaan. Over de woede van God. Over hoe je je schuld bij God kunt brengen. Over hoe je de weg van de verzoening kunt gaan. Over hoe je het weer goed kunt maken met de ander, omdat Jezus het voor jou weer goed heeft gemaakt met God. Over vergeving van zonden en over herstel. Over het verschil tussen verzoening en vergeving. Over de onmogelijkheid om tot verzoening te komen of de eindeloos lange weg die gegaan moet worden wil het zover komen. Over... Over heel veel, en we zullen er ook veel tijd voor nodig hebben. In elk geval gaat het vooral ook over 'Jezus Christus – de gekruisigde' (1 Korintiërs 2:2). Over Hem van wie gezegd wordt: 'hij is het die verzoening brengt voor onze zonden, en niet alleen voor die van ons, maar voor de zonden van de hele wereld' (1 Johannes 2:2). En zo formuleer ik het thema voor de nieuwe prekenreeks dan ook:

**Verzoening!
leven met Christus in het midden.**

Want het gaat erom dat we ontdekken wie Christus is als de middelaar tussen God en mensen. Dat is de ene kant: wie Christus is tussen God en ons in. Maar er is ook een andere kant, namelijk dat we ontdekken hoe Christus tussen mij en de ander wil zijn, omdat ik alleen door Hem werkelijk met die ander verbonden kan zijn. Christus in het midden betekent ook: Christus die tussen jou en mij in staat zodat ik alleen door Christus werkelijk met jou omga. 'Christus in het midden' gaat dus over: Christus tussen Góð en mij, en Christus tussen jóu en mij.

--

En als we dan beginnen met die woorden die Paulus ons toeroept in 2 Korintiërs 5, dan is dat ook een goed begin. 2 Korintiërs 5:11-21 is misschien wel het bekendste Bijbelgedeelte over de verzoening, maar het brengt ons meteen in de sfeer van het appèl. Hoe belangrijk het ook is om de bijbelse léér over de verzoening te kennen, dat is niet voldoende. Het gaat erom dat we met heel ons leven gehoor leren geven aan deze oproep: 'Laat u met God verzoenen!'

Laat u met God verzoenen! Dat die oproep echt mag klinken in deze dienst en in uw eigen hart. En dat u er persoonlijk antwoord op geeft: 'Ja, God, ik wil met u verzoend zijn door Jezus Christus!'

En ik stel vier vragen bij deze oproep:

1. Waarom klinkt deze oproep in de gemeente van **Korinte**?
2. Waarom spreekt **Paulus** hier zo vol passie?
3. Waarom moeten **wij** gehoor geven aan deze oproep?
4. Wat gaat er **gebeuren** als je dat doet?

--

Eerste vraag: Waarom klinkt deze oproep in de gemeente van Korinte?

Want de gemeente wás toch al verzoend met God? Ze hadden Jezus toch al aanvaard als middelaar? Ze hadden hun leven toch al aan Christus toevertrouwd? Zeker. En zo verwoordt Paulus het ook aan het begin van zijn eerste brief aan de Korintiërs:

Aan de gemeente van God in Korinte, geheiligd door Christus Jezus, aan hen die zijn geroepen om zijn heiligen te zijn, en aan allen die de naam van onze Heer Jezus Christus aanroepen, waar dan ook, bij hen en bij ons. (...) Ik dank mijn God altijd voor u, omdat hij u in Christus Jezus zijn genade heeft geschonken. Door hem bent u in elk opzicht rijk geworden (1 Korintiërs 1:2,4-5)

'Laat u met God verzoenen!' Hoezo? Maar er is nog een verhaal te vertellen. Er was verdeeldheid in de gemeente: 'ik roep u op om allen eensgezind te zijn, om scheuringen te vermijden' (1 Korintiërs 1:10-13). Er waren zonden en misstanden in de gemeente: 'het is algemeen bekend dat er een geval van ontucht bij u is dat zelfs bij de heidenen niet voorkomt'; en: 'Hoe durft u onderlinge rechtsgeschillen voor ongelovigen te brengen in plaats van voor gelovigen' (1 Korintiërs 5 en 6). Er was ook veel kritiek op Paulus: hij zou zijn

plichten verzaken, hij zou vooral zichzelf in het middelpunt willen plaatsen, hij zou zich niet aan zijn woord houden, het zou hem om geld gaan; en andere lasterpraat.

Er is dus ook nog heel veel onverzoendheid en onverzoenlijkheid in de gemeente van Korinte. En daar leren we van dat het aanvaarden van Gods verzoening in Christus een geestelijk proces is dat steeds doorgaat. Zeker, er is een beginpunt. Paulus kwam de verzoening verkondigen aan heidenen, en als ze er gehoor aan gaven, dan waren ze vanaf dat moment verzoend met God. Maar dan gaat het verder. We moeten steeds meer worden wat we al zijn: verzoende kinderen van God.

In dit verband is het leerzaam om te zien dat het woord verzoening om zo te zeggen in twee varianten wordt gebruikt. In de eerste plaats is verzoening dat onze zonden bedekt worden (Grieks: hilasmos). De dingen die verkeerd zijn in ons leven worden bedekt, verzoend door het bloed van Christus. In de tweede plaats is verzoening dat de relatie met God hersteld wordt (Grieks: katallagè). Door onze zonden verbreken we die relatie, keren we God de rug toe, en alleen in Christus komt er weer verzoening tot stand. En we herkennen denk ik wel dat het op beide gebieden steeds weer fout kan gaan.

En daarom moet die oproep blijvend klinken, in de gemeente van Korinte en in onze gemeente: 'Laat u met God verzoenen!' Dat is de roep van de veertigdagentijd, de tijd dat we op weg gaan naar Pasen en ons te binnen brengen dat Jezus heeft geleden en is gestorven om ons met God te verzoenen. Daar moeten we niet alleen kennis van hebben, we moeten het ook laten gebeuren in onze levens: dat we opruiming houden, dat we zonden belijden, dat we zoeken naar herstel in relaties, dat we onze relatie met God onderzoeken om te zien of we volledig uit de verzoening leven.

En daarom wil ik u zo graag dat woord 'verzoening' als bronwoord aanreiken. Een bronwoord, een woord dat ons helpt om te drinken uit de bron van het evangelie. Verzoening. Ben ik verzoend met God? Vraag ik steeds opnieuw verzoening van zonden die in mijn leven binnensluipen? Acht ik het bloed van Jezus kostbaar omdat het vloeide voor mijn zonden? Dat soort vragen, rondom dat ene bronwoord: verzoening.

--

Tweede vraag: Waarom spreekt Paulus hier zo vol passie?

Want dat valt me op: dat Paulus er echt zo met hart en ziel bij betrokken. Je proeft de gedrevenheid er doorheen. Je proeft zijn persoonlijke geraaktheid. Want hij is echt aangeraakt door God. Het gebeurde op die weg naar Damascus waar hij Jezus ontmoette. Hij had Jezus wel gekend uit de verhalen. Hij was erbij geweest toen een vurig volgeling van Jezus, Stefanus, werd gestenigd en hij had het goedgekeurd (Handelingen 8:1). En hij was vol ijver voor de God van Israël ontbrand toen hij de leerlingen van de Heer ging bedreigen en vervolgen.

Maar Jezus was daar dwars doorheen gebroken. Het verhaal wordt verteld in Handelingen 9 ver 3-6: 'Toen hij onderweg was en Damascus naderde, werd hij plotseling omstraald door een licht uit de hemel. Hij viel op de grond en hoorde

een stem tegen hem zeggen: 'Saul, Saul, waarom vervolg je mij?' Hij vroeg: 'Wie bent u, Heer?' Het antwoord was: 'Ik ben Jezus, die jij vervolgt. Maar sta nu op en ga de stad in, daar zal je gezegd worden wat je moet doen.'

En wat moet hij doen? Het evangelie van Jezus verkondigen. Vertellen over de verzoening. En hij kan er ook niet meer over zwijgen omdat het in zijn eigen leven zo'n radicale ommekeer had teweeg gebracht. En nu wordt hij gedreven door de liefde van Christus. Wat de mensen ook van hem zeggen, en er wordt heel veel van hem gezegd, dit staat als een paal boven water: 'Wat ons drijft is de liefde van Christus, omdat we ervan overtuigd zijn dat één mens voor alle mensen is gestorven, waardoor alle mensen zijn gestorven' (2 Korintiërs 5:15). Zegt Paulus, die christenvervolger was! Maar nu leeft hij een totaal ander leven. Hij is 'gezant van Christus'. Dat kun je ook vertalen met: ambassadeur. Die kennen we vandaag de dag ook. Mensen die hun land vertegenwoordigen in het buitenland. Maar er zijn ook de bekende Nederlanders die ambassadeur zijn voor een goede doelenorganisatie, omdat ze zichzelf door dat doel voelen aangesproken. Zo is het met Paulus ook: hij is de ambassadeur voor het ene grote doel waar hij voor gaat: dat mensen Christus leren kennen zodat ze niet meer zelf gebukt hoeven te gaan onder de last van zonde en verbroken relaties omdat al onze zonden op Hem zijn neergekomen en omdat Hij de eenzaamheid van de gebroken relatie met God voor ons heeft ondergaan.

Namens Christus spreekt hij. En dan staat er dat woordje vragen. Maar je mag ook wel zeggen: 'Namens Christus bid ik u, namens Christus sméék ik u: laat u met God verzoenen.'

--

Derde vraag: Waarom moeten wij gehoor geven aan deze oproep?

Daar heb ik het net ook al over gehad. Maar ik onderstreep het nog een keer. Verzoening is niet een klassiek gereformeerd leerstuk dat zijn beste tijd heeft gehad. Verzoening door voldoening is niet een Bijbels onderwerp voor een stoffige verenigingsavond. Verzoening heeft alles te maken met ons dagelijkse leven, met de meest wezenlijke vragen van ons mensenbestaan.

Verzoening betekent dat God ons onze overtredingen niet meer aanrekent. Hoort u dat goed? Uw overtredingen, uw zonden, worden u niet meer aangerekend! Dat is iets heel nieuws! Want we leven in een wereld waarin we elkaar juist wel elke overtreding aanrekenen. We leven in een wereld waarin we het heel normaal vinden dat je voor je fouten moet boeten. We leven in een wereld die haar diepste visie in deze plastische uitspraak heeft samengebonden: wie zijn billen brandt moet op de blaren zitten.

'Nee,' zegt God, 'ik maak hem die de zonde niet kende voor u één met de zonde, zodat u door hem rechtvaardig voor God kunt worden.' In Jip en Janneke taal: 'elke zonde die jij doet reken ik Jezus aan.' Dat is toch ongelooflijk, lieve mensen. 'Elke zonde die jij doet, reken ik Jezus aan.' Dat is ongelooflijk en dat is verschrikkelijk: dat Jezus al onze zonden aangerekend krijgt, dat hij op onze blaren zit, dat hij de consequenties draagt van wat wij doen, aan het kruis. 'Verzoening door voldoening' heet dat in de taal van de kerk.

En we weten er allemaal wel wat van dat de zonde nog niet is uitgeroeid in deze wereld, ook niet in onze levens. Steeds is er toch weer de vervreemding van God, de vijandschap met God. En zeker – en ik zeg er zodadelijk nog meer over – we zijn, als we ons aan Hem toevertrouwen, in Christus al een nieuwe schepping! Maar toch breekt de oude schepping er steeds weer doorheen. En daarom is het zo heilzaam, zo genezend, zo bevrijdend om die oproep telkens weer te horen, als een serieus appèl uit het Vaderhart van God: 'Laat u met God verzoenen!' Ik sméék het u. Ik bíd het u. 'Laat u met God verzoenen!'

--

Vierde vraag: Wat gaat er gebeuren als je dat doet?

Wat gaat er gebeuren als jij je met God laat verzoenen? Als jij ervoor kiest om uit verzoening te leven? Paulus brengt dat in de verzen die eraan voorafgaan heel nauwkeurig onder woorden. De verzen 18 tot 22 gaan heel intensief over die verzoening die Christus tot stand heeft gebracht. Maar de drie verzen daarvoor geven al aan hoe een leven eruit ziet dat getekend wordt door die verzoening. Vers 15, 16 en 17. Drie dingen wil ik er dus over zeggen, over wat er gaat gebeuren als je gehoor geeft aan de oproep om je in Christus met God te laten verzoenen.

Wat er gebeurt als je je laat verzoenen met God? In de **eerste** plaats: Je leeft niet langer voor jezelf maar voor de levende Heer (5:15). Leven vanuit de verzoening betekent een leven waarin jij niet zelf het stralende middelpunt bent. Want zonder die verzoening met God die we krijgen door ons toe te vertrouwen aan Christus, blijft ons leven vol egoïsme, vol hoogmoed, vol zelfhandhaving, vol onafhankelijkheid, vol wantrouwen naar de ander toe. Als Jezus je leven binnen komt wordt alles anders. Niet jij bent meer in het midden, maar Christus is in het midden. Je leeft je leven niet meer voor jezelf, maar je richt je helemaal op Hem, omdat je met hem gestorven bent aan het kruis en met hem opstaat in een nieuw leven.

Wat er gebeurt als je je laat verzoenen met God? In de **tweede** plaats: je beoordeelt niemand meer naar de maatstaven van deze wereld (5:16). In deze wereld zijn dit de maatstaven: je moet een goede positie hebben, je moet jezelf handhaven, je moet je niet kwetsbaar opstellen, je moet voor jezelf zorgen, je moet zorgen dat iedereen je ziet. Zo beoordeelde Paulus ook Christus voordat hij Hem bij Damascus ontmoette. Jezus hoorde naar de maatstaven van deze wereld bij de losers, Hij had het niet gemaakt, Hij voldeed niet aan de wetten en normen van de Farizeeën en Schriftgeleerden, hij deed niet mee met het spel van de eigengerechtigheid en de zelfhandhaving. Maar nu doet Paulus dat niet meer. Hij beoordeelt Christus niet meer naar de maatstaven van de wereld, maar naar geestelijke maatstaven. Hij ziet in Hem de liefde en de vrede en de zachtmoedigheid van God. En dezelfde maatstaven leggen we aan als we, levend vanuit de verzoening, naar elkaar kijken: als mensen voor wie Jezus is gestorven, als mensen die hunkeren naar geborgenheid en verbondenheid, als mensen die de liefde van God nodig hebben, en zijn vrede en vrijheid.

Wat er gebeurt als je je laat verzoenen met God? In de **derde** plaats: je bent in Christus een nieuwe schepping (5:17). Hoort u dat goed? Je bént in Christus een nieuwe schepping, dankzij de verzoening, omdat je daardoor één bent met Hem.

Ik heb net al aangegeven dat de zonde er nog vaak doorheen kiert, maar nu leg ik hier alle nadruk op: leven vanuit de verzoening betekent dat er een nieuwe wereld voor je open gaat, vol van de Geest, vol van de liefde, vol van de onvoorstelbare goedheid van onze God. Van 'vleselijk' ben je 'geestelijk' geworden. Alles ga je zien in het licht van Christus. Dat is niet voor later, in de hemel, dat is er ook nu al. Een nieuwe schepping zijn betekent dat je volop geniet van het leven in Gods koninkrijk. Dat het echt je tweede natuur is geworden om de ander lief te hebben, dat het je passie is om Jezus groot te maken, dat het je diepste verlangen is om vrede te maken zoals Jezus vrede heeft gemaakt.

Wat gaat er gebeuren als je je laat verzoenen met God? Dit: Christus komt in alle opzichten in het midden van je leven te staan. Dat is verzoening. Verzoening betekent dus een diepgaande verandering.

--

Tenslotte wil ik dit alles nog kort verbinden met het Avondmaal dat we vieren. Van een bekende voorganger in onze kerken, dr. R.H. Bremmer, las ik al weer lang geleden een zin die ik nooit meer vergeten ben. Het ging over de verhouding tussen de Woordverkondiging en het Avondmaal. Dit is wat hij zei: 'Het avondmaal is Gods kus bij het evangelie'. Een prachtige uitdrukking! In het woord verzoening zit dat woord zoen. Verzoening betekent dat God ons weer kust, zoals een vader of moeder een kind kust als iets weer goed is gemaakt.

De **verkondiging** zegt steeds opnieuw: 'God houdt van u! Laat u met God verzoenen!' Het **avondmaal** maakt het tastbaar en voelbaar, zoals we de kus van de geliefde voelen. Het Avondmaal is Gods kus bij het evangelie.

God kust u! In de gekruisigde Christus. Dat is verzoening!

Heer, wat bent u machtig groot en machtig liefdevol. Als we weer op ons in laten werken hoe groot de vijandschap en de vervreemding zijn die door de zonde in de wereld zijn gekomen, dan worden we zo dankbaar als we het evangelie van de verzoening mogen horen en mogen ervaren en mogen voelen als uw liefdevolle kus op ons leven. Dank U, Heer Jezus, dat U het liet gebeuren: dat al onze overtredingen U werden aangerekend. Dank U voor de verzoening door voldoening. Dank U voor uw bittere lijden en voor uw zoenbloed, voor dat magistrale offer dat U hebt gebracht. Leer ons de verzoening te vieren. Leer ons te leven met U in het midden, U alleen! Amen.

Handreiking voor de liturgie

Gereformeerd Kerkboek Gezang 90:1,2
Het evangelie van Gods wet
Psalm 51:5
Gebed
Schriftlezing: 2 Korintiërs 5:11-21
Gereformeerd Kerkboek Gezan 89:1,2,3,4
Preek **Laat u met God verzoenen**

Gebed

Gereformeerd Kerkboek Gezang 155 *God, enkel licht*

Voorbeden en dankzegging

Collecte

Psalm 103:3,5